

Andreas Nilsson:

Mojster komičnega absurda

Matic Majcen

Miike Snow - The Wave

Predstavljajte si tale scenarij: moški srednjih let v svoji dnevni sobi na lepem odkrije čarobne čevljičke, a še preden utegne z njimi odplesati prvo rundo, ga že ugrabijo hudobne vesoljke in mu na obraz prišijejo ogromen nos. Na vesoljski ladji nato odkrije, da je on sam le eden izmed vrste ugrabljenec v projektu konstrukcije popolnega človeka, zato s sotrpini strmoglavji nazaj na Zemljo, kjer s svojimi na novo pridobljenimi pevskimi sposobnostmi v ples pože ne tudi najbolj zadrte izmed Zemljanov.

Kadar se je v zadnjih dveh letih na sceni pojavil videospotovski izdelek, ki ga je krasila primerljivo utrgana pripoved, ni bilo nobenega dvoma, kdo je njegov avtor. Takšno mešanico nadrealistične antilogike, absurdnega humorja z obveznim ščepcem grotesknega lahko namreč zlahka pripišemo le enemu človeku, 39-letnemu švedskemu

režiserju Andreasu Nilssonu. Opisan sinopsis prihaja iz njegovega najbolj ambicioznega projekta doslej, iz (zaenkrat še) dvodelnega videospotovskega spektakla *Paddling Out/The Wave* (2012) za skupino Miike Snow, ki je zgolj vrhunec desetletja dolge kariere, v kateri je posnel več kot 50 glasbenih videov ter v tem procesu našel izjemno prepoznaven avtorski izraz.

Vseeno pa ima Nilssonova vsesplošna prepoznavnost dokaj kratko brado. Šele pred kakšnimi tremi leti je ta režiser udejanjil radikalni preobrat v svoji karieri, v katerem je iz *lo-fi* animacije prestopil v igrano ter bistveno bolj pripovedi naklonjeno formo, a pri tem ohranil vso izvorno ustvarjalnost, ki ga je zaznamovala že prej. Ta na novo najdeni uspeh se je začel nekje leta 2009 pri spotu *Nothing To Worry About* za švedsko skupino Peter Björn & John, v katerem se japonski

motorist z vertikalno frizuro v usnjeni jakni preizkuša v *geekovskih* uličnih plesih in igrah, s čimer je Nilsson našel svojo naklonjenost do ekscentričnih likov, preko katerih razkriva s humorjem prežete metafore, ki v pomen-skem smislu nikakor niso povsem prazne, saj v njih vestno umešča kritiko sodobnih kulturnih vzorcev.

Podobne pripovedi so si hitro sledile ena za drugo in leto 2010 je bilo izjemno uspešno. Začelo se je z *The Rabbit*, še enim videom za skupino Miike Snow, v katerem bradati afriško-ameriški fantek opazuje razgaljene plesalke, nato se naslovnica njegove vinilne plošče z zagorelimi zadnjicami podvoji v realnosti, fantu pa je skupaj z gledalci še najmanj jasno, kaj se je pravkar zgodilo. Potem je sledil *Always* za švedsko folk rock skupino Junip, v katerem moški s kuščarsko navdahnjenimi plazilskimi sposobnostmi in svojimi čarobnimi močmi odčara instrumente glasbenikov ter kot njihov manager organizira megalopušna *air guitar* turnejo. Kasneje *Flash Delirium* za skupino MGMT, ki bi ga najlažje predstavili kot *spin-off* Andersonovega filma *Veličastni Tenenbaumi* (*The Royal Tenenbaums*, 2001), a z večkratno dozo nagnusnosti, ki vključuje prizor vlečenja jegulj iz človeškega telesa in njih vstavljanje v napravo, ki je videti, kot da prihaja naravnost iz Lynchevega filma *Dune - puščavski planet* (*Dune*, 1984). In ko smo že pri odvratnosti, nikakor ne gre pozabiti še *Madder Red* za Yeasayer, kjer spremljamo brhko lepoticu in njen odnos z najgršo domačo živaljo na svetu, neka-

Miike Snow - The Rabbit

kšno kripljasto kepo kože in redkih dlak, po boleznih katere njena lastnica doživlja hude travme. Sledilo je še sodelovanje s Placebo (*Trigger Happy Hands*, 2010) in Röyksopp (*Adventures in Barbieland*), ki sta režiserja zgolj učvrstila kot enega najbolj zaželenih režiserjev na stari celini. Do letošnjega leta se je za Nilssona vse le še stopnjevalo in postajalo večje: proračuni, digitalni efekti, ambicioznost predstavitve, čemur logično sledi tudi vse večja prepoznavnost.

Od kod torej prihaja vsa ta domišljija? Nilsson v svojem delu izkazuje bogat arzenal vplivov, kjer pogosto omenja predvsem nemški filmski ekspresionizem, skladatelja Alfreda Schnittkeja, umetnika Paula Theka, režiserja Bélo Tarra ter nepogrešljiva *sci-fi* literarna vpliva, Philipa K. Dicka ter H.P. Lovecrafta. Andreas Nilsson pa je imel že od začetka tudi sila razgibano poklicno umetniško ozadje. Že v najstniških letih, v času obiskovanja šole za umetnost, se je ukvarjal s slikarstvom in kiparstvom, ki ju je dopolnjeval s prostočasnim ukvarjanjem z animacijo. Prav preko slednje je tudi začel v svet glasbenega videa, ko ga je njegova prijateljica Karin Dreijer Andersson, sicer znana tudi kot Fever Ray, a tudi frontmanka skupine The Knife, povabila, da za komad *Heartbeats* (2003) izdela promocijski video. Ta je kljub nizkoprorračunski *lo-fi* estetiki s svojo kombinacijo igranega in animiranega

presenetil vse, saj je naenkrat začel osvajati nagrade in bil celo proglašen za švedski videospot leta. To je lahko pomenilo samo eno – Nilssonova telefonska številka se je znašla v beležkah glasbenih založnikov, in prav tista stran z njegovim imenom je naenkrat začela postajati vse bolj oguljena. Dolga leta se je nato režiser po videospotovski sceni prebijal preko animiranega videa. Leta 2005 je prišel do skupine Goldfrapp, za katere je naredil video za *Fly Me Away*, leto kasneje pa že do Depeche Mode, vendar je skupina njegov video za *Martyr* zavrnila. Sledili so še Bright Eyes (*Clairaudients*, 2007), José González, Mando Diao, nadaljevanje sodelovanja z The Knife, kasneje še White Lies (*Death in To Lose My Life*, 2008) in Moby (*Alice*, 2008), vse do omenjena ponovnega rojstva v letih 2009 in 2010, ki je kulminiralo prav letos z *Paddling Out/The Wave* za Miike Snow.

Njegovi filmski vplivi so leta 2011 dobili še eno razsežnost, saj je kot scenograf ob režiserju Malinu Stenbergu za oder priredil Bergmanovo *Volčjo uro* (Vargtimmen, 1968) s Kraljevim gledališčem v Stockholmu. Poleg tega na turnejah po Evropi in ZDA intenzivno predstavlja tudi svoje umetniške inštalacije, tako da gre dandanes njegovo ime zaslediti na vseh koncih umetniškega spektra. Za njegovo najbolj prepoznavno videospotovsko ustvarjanje se zato zdi, da si je z njim naredil dobro uslugo, ki je iz njega naredila

prepoznavno umetniško figuro, čeprav je sam še vedno razdvojen vsepovsod, kamor ga njegova ustvarjalnost ponese.

»Moja naloga ni razlaganje sveta, temveč njegova dekonstrukcija,« se glasi njegov osnovni moto, a Nilsson svojo čudaškost kljub vsemu zavrača in s prstom pokaže na svoje vplive, kjer je le-ta po njegovih besedah še toliko bolj potencirana. Kljub temu v zvezi z njim niso redke anekdote, kakršna je bila tista s skupino MGMT, ki je na snemanju videospota priznala, da se Nilsson spomni stvari, ki se jih kljub lastni psihadelični odbitosti sami nikoli ne bi mogli. Kar nam konec koncev tudi nekaj pove – če je takšna čudaškost lahko recept za uspeh v teh ekonomsko zaostrenih posttemtivijevskih razmerah, kjer se glasbeni video zaradi spletne razpršenosti sooča z vse manjšim kulturnim vplivom, potem se vsaj v smislu ustvarjalnosti na tej sceni zagotovo nekaj odvija v pravo smer.

Andreas Nilsson: 7 odštekanih

1. Miike Snow – *Paddling Out/The Wave* (2012)
2. Junip – *Always* (2010)
3. Yeasayer – *Madder Red* (2010)
4. Röyksopp – *Adventures in Barbieland* (2010)
5. Miike Snow – *The Rabbit* (2010)
6. MGMT – *Flash Delirium* (2010)
7. Van She – *Idea of Happiness* (2012)

Yeasayer - Madder Red